

Мирослављево јеванђеље је најстарији и највреднији сачувани српски ћирилични рукопис. Настало је осамдесетих година XII века по наруџбини хумског кнеза Мирослава, о чему говори запис на последњем листу књиге. Из истог записа се сазнаје и име дијака Глигорија који је вероватно сликар минијатура. Претпоставља се да је Јеванђеље било намењено епископској цркви св. Петра и Павла у Бијелом Пољу на Лиму, задужбини кнеза Мирослава. Мирослав, брат великог жупана Стефана Немање, владао је Хумом, чија је област углавном обухватала територију данашње Херцеговине.

Мирослављево јеванђеље је по свом саставу јеванђелистар, богослужбена књига у којој су текстови распоређени према читањима у току црквене године.

Текст Мирослављевог јеванђеља је писан пером у две колумне црном бојом, а већина наслова црвеном. Књига садржи 296 минијатура цртаних пером, а затим бојених четкицом црвеном, зеленом, жутом и белом бојом и украшених златом. Све заставице, осим прве на којој су приказани јеванђелисти Јован, Марко и Лука под аркадама, једноставног су изгледа и цртане су пером. Иницијали Јеванђеља су веома разноврсни, почевши од оних са геометријским преплетом, преко комбиновања геометријских и биљних преплета, до оних који садрже елементе биљака и стварних и фантастичних животиња. Поред ових, један број иницијала садржи људску фигуру, а неки и читаве композиције. Најпознатије минијатуре, уз поменути заставицу са јеванђелистима, јесу иницијал “В” – јеванђелиста Марко, иницијал “В” – Александар Велики, иницијал “В” – Марија Магдалена. Треба поменути и иницијал “П” са две птице, који је употребљен за лого Народног музеја.

Уметнички и иконографски сликарство Мирослављевог јеванђеља комбинује романички стил и византијску традицију, због чега се могућим извором утицаја сматрају преписивачке радионице централне Италије. Основна средства изражавања илuminатора су линија и звучни односи боја - зелене и црвене, уз осветљавање жутом и златом.

Кожни повез Јеванђеља није првобитан, већ највероватније потиче из XIV века. Изгледа да је преузет са неког другог рукописа, што потврђује његова величина, као и техничке и стилске одлике. Украшен је монограмима, флоралним орнаментом и концентричним круговима на укрсницама линија. На основу монограма се претпоставља да потиче из неког од светогорских манастира.

Први познати податак о месту чувања Мирослављевог јеванђеља - у манастиру Хиландару, јесте из 1845-46. г., када је руски владика и научник Порфирије Успенски, очаран лепотом књиге, исекао један лист из Јеванђеља и однео га у Петроград, где се и данас чува у Националној библиотеци.

Приликом посете Хиландару у марту 1896. г., краљ Александар Обреновић је од манастирског братства добио на поклон Мирослављево јеванђеље, а уз њега и оснивачку повељу Хиландара. Рукопис је тада донет у Београд. Следеће године, у Бечу је израђено фототипско издање Јеванђеља.

За време Првог светског рата Мирослављево јеванђеље је након преласка преко Албаније 1916. доспело на Крф где је чувано у Главној државној благајни до 1918. Након Првог светског рата смештено је у трезор Главне државне банке у Београду, одакле је 14. јуна 1935. пренето у Музеј кнеза Павла (данас део Народног музеја у Београду).

За време Другог светског рата Мирослављево јеванђеље је од 1941-43. чувано у манастиру Рачи, а затим у Народној банци у Београду. Народном музеју (тада Уметнички музеј) предато је на чување 19. јуна 1945, где се и данас налази.

У јуну ове године, Мирослављево јеванђеље је уписано у листу *Памћење света (Memory of the World)*, о чему је Народни музеј у Београду добио је **сертификат УНЕСКА**. Упис у ову листу потврда је изузетног значаја и вредности Мирослављевог јеванђеља, а уједно и обавеза његовог очувања за добробит човечанства.